

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: искане на президента на Република България за обявяване противоконституционността на чл. 34, т. 4 от Закона за административното производство и на чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 от 1982 г. за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт и обявяване на несъответствие на посочените текстове с чл. 6, т. 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По повод искането на президента на Република България за обявяване противоконституционност на чл. 34, т. 4 от Закона за административното производство и чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт и обявяване на несъответствие на посочените текстове с чл. 6, т. 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи Министерският съвет изразява следното становище:

I. Относно искането за установяване противоконституционност на чл. 34, т. 4 от Закона за административното производство и на чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 за работата на ръководния и изпълнителския състав на железопътния транспорт.

Текстовете на чл. 34, т. 4 от Закона за административното производство и на чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт не противоречат на Конституцията на Република България. В чл. 120, ал. 1 от Конституцията е даден **общият принцип** за обжалваемост на административните актове пред съда, но във втората алинея на посочения член е казано, че „Гражданите и юридическите лица могат да обжалват всички административни актове, които ги засягат, **освен изрично посочените със закон.**“

Именно такова изключение от общия ред е дадено с текстовете на чл. 34 от Закона за административното производство и с чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 за ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт, като с последния е предвидено обжалване по административен ред.

Не може да се приеме, че е налице противоконституционност на тези разпоредби, след като Конституцията е уредила нормативно **да има изключение от общия ред**, който предвижда съдебен контрол за административните актове.

Въвеждането на изключенията в правната система става със закон. Указ № 9 от 1981 г. за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт (ДВ, бр. 3 от 1981 г.) е утвърден с чл. 1, т. 3 от Закона за утвърждаване на нормативните укази, издадени от Държавния съвет на Народна република България за времето от 19.XII.1980 г. до 12.III.1981 г. от Седмото Народно събрание.

Нещо повече, в самото искане на президента на Република България е посочено на стр. 3, четвъртия абзац, „**Безспорно** изключването от съдебен контрол на индивидуалните административни актове, изброени в т. 1, 2 и 3 на чл. 34, произтича от характера на отношенията, които се уреждат с тях.“

Направеният извод подкрепя становището ни, че с оглед на характера на урежданите отношения е необходимо да се приемат изключения от основния принцип, залегнал в закона и някои административни актове, да не подлежат на съдебен контрол.

В тази връзка нормативната уредба по отношение на железопътния транспорт е съобразена е неговата специфика. Законодателят е преценил високата степен на обществена опасност на дейността в Българските държавни железници, както и отговорните технически, технологически и организационни изисквания за нейното изпълнение, които имат отношение при извършваната преценка при спор относно изпълнението им.

В подкрепа на становището ни е и чл. 26 от Закона за Българските държавни железници (ДВ, бр. 53 от 1995 г.), където е посочено, че трудовите правоотношения на работниците и служителите в Българските държавни

железници се уреждат **въз основа на специалните нормативни актове за службата в железниците** и общото трудово законодателство.

Считаме, че не може да се приеме становището, че единствено е налице защита, когато тя се осъществява по съдебен ред. Защитата може да се осигури и по административен ред. В този смисъл няма противоречие и между въпросния чл. 9, ал. 3 от Указа за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт и чл. 56 от Конституцията, който дава правото да се обжалва административният акт, т.е. осигурява защитата и то със защитник в държавните учреждения. но никъде в него не е прието, **че единственият начин за осъществяване на тази защита трябва да бъде по съдебен ред.**

II. Относно искането за установяване несъответствие на посочените по-горе законови разпоредби с чл. 6, ал. 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи.

Член 6, т. 1 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи действително регламентира, че всяко лице „има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона“, но в същата точка изрично са дефинирани две обстоятелства, при които това право се упражнява: „при определянето на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е наказателно обвинение срещу него.“

Член 9, ал. 3 от Указ № 9 за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт гласи, че „Дисциплинарните наказания се обжалват по административен ред“, а в предходната алинея се изброяват дисциплинарните наказания. **Нито едно от тях не засяга гражданските права на личността**, нито пък представлява наказателно обвинение. Забележката, предупреждението за уволнение, понижаването в звание, както и уволнението са санкции в сферата на икономическите и социалните, а не на гражданските права.

Дори и да се приеме, че правото на защита при наложено дисциплинарно наказание се съдържа в обема на предвидените в чл. 6, т. 1 от конвенцията граждански права и задължения, предоставената от указа

възможност за обжалване по административен ред е в съответствие с изискванията на чл. 13 от конвенцията, т.е. налице е едно ефикасно вътрешноправно средство за защита от съответна национална институция, каквато е предвидена в Глава трета на Дисциплинарния устав на изпълнителския и ръководния състав от железопътния транспорт.

Явно е, че съпоставката на отделните текстове на конвенцията води до извода, че решаването на споровете може да става не само от съда. Налице е противоречие в искането на президента, тъй като, от една страна, се приема, че според конвенцията е задължително във всички случаи да се осигурява при оспорване на административния акт съдебна защита, а от друга страна - за случаите на чл. 34, т. 1, 2 и 3 от Закона за административното производство се приема, че е правилно с оглед на характера на регулираните отношения да не се прилага съдебната защита. Ако се приемат основанията, изложени в искането на президента относно чл. 34, т. 4 от Закона за административното производство и чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 от 1981 г., то същите основания биха се отнасяли и за другите текстове на въпросния чл. 34, а именно т. 1, 2 и 3.

Както беше посочено в съображенията за конституционносъобразността на разпоредбата на чл. 34, т. 4 от Закона за административното производство, ограниченията на атакуваната в искането на президента хипотеза се отнасят само до предвидения в Закона за административното производство съдебен ред за обжалване на административните актове. В този смисъл цитираната разпоредба не е в противоречие с изискването на чл. 6, т. 1 и чл. 13 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и няма връзка и отношение с тях. Закрилата на предвидените в конвенцията права и свободи е достатъчно гарантирана от Конституцията на Република България и съответните материалноправни и процесуални норми в нашето законодателство. Ето защо искането за обявяване на несъответствие на чл. 34, т. 4 от ЗАП и чл. 6, т. 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи е **неоснователно**.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид изложеното, следва да се приеме, че искането на президента на Република България за обявяване противоконституционността на чл. 34, т. 4 от Закона за административното производство и на чл. 9, ал. 3 от Указ № 9 от 1981 г. за работата на ръководния и изпълнителския състав в железопътния транспорт и за установяване на несъответствие на въпросните разпоредби с чл. 6, ал. 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи **е неоснователно и следва да бъде отхвърлено изцяло.**

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: